

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 117. Quid notandum sit circa illos, quibus committitur potestad dispensandi, vel dispensatio ipsa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

tentia nata sit ipsi infamia publica, non ideo est irregularis.

§. 8. Quando S. Pœnitentiaria in Rescripto ad- 877.
dit, dummodo omnino occultum sit, quod uterque ora-
torum in mortem dicti mariti machinatus sit, & planè
ignoretur, quod illius mors inde secuta sit, plus requi-
ritur ad occultum, uti colligitur ex particulis,
omnino occultum, & planè ignoretur, unde Ho-
stiens. J. Andr. Pignat. n. 11. dicunt tum requiri, ut
non sit famâ notum nec ullâ ratione probari
possit. Quandonam autem hæresis in ordine ad
facultatem absolvendi dicatur occulta, habet
Pignat. n. 12. & satis dixi l. 6. p. 2. à. num. 1649.
1656.

Q. 117. Quid notandum sit circa illos, quibus com- 878.
mittitur potestas dispensandi, vel dispensatio ipsa. R. §.
1. Potestas, quam Episcopi habent ex generali
vel tacita concessione dispensandi in legibus Pa-
pæ vel Conciliorum, censetur ordinaria, ideò-
que delegari potest, quia conceditur ratione Of-
ficii, & est perpetua, Gloss. in Cap. fin. De off. ordi-
din. Covarr. Suar. Sanch. Castrop. Krim. n. 2042.
2055. Docet etiam Gob. tr. 9. num. 701. Epi-
scopos in Germania solere subdelegare faculta-
tes etiam extraordinarias sibi concessas; & ideo
ex Cap. 3. De off. deleg. potest Episcopus causam
sibi à Sede Apostolica delegatam subdelegare
suo Vicario generali, fortè ideo, quod Papa de-
legans non attendat ad industriam personæ, uti
habet Dynus apud Gob. n. 702. vel quia delegatus
supremi Principis potest causam subdelegare se-
cundum Auctores n. 885. citandos. Si tamen in-
dustria hujus personæ, cui committitur, esset
electa, certum est non valere subdelegationem,
uti docent omnes cum Gob. n. 709. Quandonam

autem aliquis possit aliquid facere per alium, aut è contrà quando teneatur facere per seipsum, aut industria personæ censeatur requiri, fusè examinat *Sperell.* decis. 106. ex quo paucis noto seqq. 1. Regulariter, quod potest quis per seipsum, potest etiam per procuratorem, nisi lex vel Canon aliter statuat, L. 1. ff. De procur. Hinc potest iuramentum, etiam fidelitatis, si Dominus feudi consentiat, fieri per alium habentem speciale mandatum: item solennis professio religiosa. Imò etiam si in terminis requireretur *proprium iuramentum*, posset per alium fieri: attamen testis non potest per alium jurare, Cap. *Licet ex quadam*, De testibus. 2. Requiritur, ut quis aliquid per seipsum faciat in triplici negotio, vel ratione rei, uti in criminalibus: vel ratione personæ, si actio ponenda non conveniat alteri: vel quando electa est personalis industria: quorum cum nihil sit in professione fidei facienda à docentibus vel beneficiandis, probabilius videtur eam fieri posse per alium. 3. Ubi expressè vel tacitè est electa industria personæ, subdelegatio fieri non potest, L. *A Judice*, Cod. De iudiciis, Cap. ult. De off. deleg. Hoc autem est, si dicatur, *personaliter exequaris*. Idem censent multi cum *Barbosa*, si dicatur, *super quo conscientiam tuam oneramus*, quod tamen multi negant, nisi dirigeretur ad personam cognitam & determinatam. Et similiter loquuntur multi de his verbis: *de tua prudentia & circumspectione plurimum confidentes*. Hæc tamen, proprio iudicio cognoscas & *desinas*, requirunt industriam personæ; uti & ille, *tu*, *tu cognoscas* duplicatio enim denotat personam. Quando in communi tantum aliquid committitur ratione officii, non censetur restrin-

stringi ad hanc personam, secundum dicta n. 492.

§. 2. Quando litteræ pro faciendâ dispensatione diriguntur ad Episcopum non factâ mentione Vicarii, vel ad Vicarium non factâ mentione Episcopi, ille solus, per se loquendo, potest dispensare, ad quem diriguntur, quamvis alius possit audire testes vel examen instituire; ratio est, quia Episcopus & Vicarius non faciunt unum tribunal in eis, quæ competunt extraordinariè & ex delegatione, unde si, v. g. Vicarius, ad quem directa erat dispensatio faciendâ, moriatur, antequam causam cœperit vel cœptam absolverit, debet perficere, non Episcopus sed successor Vicarii, *Sanch. Castrop. Tamb.* alique cum *Gob. n. 686. & 687.* & videri debent dicta l. 4. n. 252. ubi n. 247. notavi, quod quando aliqua delegatio vel expeditio Româ demandatur Officiali Episcopi, per hunc in his partibus intelligatur Vicarius in spiritualibus.

§. 3. Si Sedes alicubi vacet, ideoque dispensatio pro aliquo illi Episcopatu subjecto sit commissa Episcopo vicino, si hic non expediverit illam ante electionem novi Episcopi; putant *Tamb. & Gob. n. 688.* vicinum illum Episcopum non posse illam expedire electo jam novo Episcopo, quia *Trid. sess. 22. c. 5. de reform. Matr.* vult id fieri ab Ordinariis eorum, qui impetrarunt: sed nec poterit expedire novus Episcopus, cum nullam habeat commissionem: Alii tamen probabiliter putant vicinum illum Episcopum adhuc expedire posse, quia accepit commissionem absolutè, & non restrictam ad tempus, quo pergeret vacare Sedes.

§. 4. Dispensationes prius non sortiuntur effectum, quam Ordinarii, ad quos remittuntur,

ut ipsi dispensent, extrajudicialiter saltem cognoverint nullam intervenisse subreptionem, uti habet *Trid.* suprâ. Unde & *Gob.* n. 743. docet, quod in his impedimentis communiter non dispensetur à Papa Romæ, adeoque non possit contrahi Matrimonium, quamvis sciretur Rescriptum esse expeditum à Papa, quia committitur Ordinariis, ut veritate examinata ipsi hinc dispensent. Vide dicta l. 1. n. 815. & dicenda hic n. 903.

382. §. 5. Si alicui concedatur facultas dispensandi in omnibus gradibus, excepto primo, vi hujus facultatis non potest dispensare in primo gradu affinitatis, imprimis non in linea recta, si v. g. copulam habuerit cum matre vel filia illius, quam vult ducere, quia hæc dispensatio est difficilior, quam 2dus consanguinitatis, in quo pro foro etiam externo quandoque datae sunt dispensationes; in foro autem externo nunquam datae sunt dispensationes in 1mo gradu affinitatis in linea recta ex copula licita, uti dictum est n. 701. sed quandoque tantum ex illicita, adhuc tamen difficilius, quam in 2do consanguinitatis. Deinde nec in linea transversa, v. g. si peccarit cum sorore sponsæ, quia absolute excipitur 1mus gradus, sub quo continetur & consanguinitatis & affinitatis. *Nec refert*, quod majori concessio videatur minus concedi, & cui licet plus, liceat minus, majus autem sit dispensare in secundo consanguinitatis, quam in primo affinitatis in linea transversa & ex copula illicita, nam illa regula Juris tum tantum valet, quando illud minus continetur in majori tantquam pars in toto, vel species in genere, alias non, cæteroque in habens potestatem dispensandi in

in irregularitate ex homicidio voluntario, posset etiam in irregularitate, v. g. ex defectu lenitatis, cum hoc sit minus, nemo autem hoc diceret, ita cum aliis *Sanch. & Lugo in Resp. Mor. l. 1. dub. 39.*

§. 6. Si delegatus semel plenè & per definitivam functus sit officio suo, sive bene, sive malè, cessat ejus jurisdictio, *L. Paulus, L. Judex De re judic. Sanch. l. 8. d. 27. n. 39. Excipit Abb. cum Krim. n. 2423.* si ejus sententia ideo nulla esset, quia non observavit formam mandati, quia tum ipsa non est usus jurisdictione suâ. Et si Ordinarius esset, adhuc posset jure suo cognoscere de Matrimonio, *Sanch. Corrad. Krim. n. 2217.*

Q. 118. An Vicarius Episcopi possit idem, quod Episcopus, ac subdelegare facultates, quas habet ab Episcopo. 883.
 R. §. 1. Si facultates à Sede Apostolica concessæ Episcopo, immediatè communicatæ sint etiam Vicario, communiter dantur cum potestate delegandi, adeoque poterit Vicarius etiam delegare alteri, uti etiam eas delegare potest, quas habet Jure Ordinario. E contra si facultates immediatè concessæ soli Episcopo, ab hoc sint delegatæ Vicario, hic non potest subdelegare: neque Vicarius censetur facere unam personam vel tribunal cum Episcopo, nisi in eis, quæ competunt Episcopo ratione jurisdictionis ordinaria, quale quid non sunt facultates extraordinariae concessæ Episcopo, *Fagnanus & alii cum Laurentio, De Vicario q. 111. n. 2.* Et ita non potest Suffraganeus alteri Suffraganeo subdelegare, v. g. potestatem ordinandi extra tempora, specialiter Episcopo concessam à Sede Apostolica, *Laurentio. q. 116.* Estque idem de aliis similibus. Atamen notavi l. 4. n. 1416. ex *Sanch. & Lugo in Resp.*